

Fördelningsprinciper

Inledning om fördelningsreglerna

Bildupphovsrätt är en kollektiv förvaltningsorganisation och ska därför följa lagen (2016:977) om kollektiv förvaltning av upphovsrätt (LKFU). Bildupphovsrätts fördelningsregler består av ett regelverk i tre nivåer, varav fördelningsprinciperna är den övergripande delen som beslutas av stämman i enlighet med gällande lagstiftning.

Rättsliga förutsättningar

Enligt 5 kap. 5 § LKFU ska stämman besluta om allmänna principer för fördelning av ersättning till rättighetshavare. Ersättningen får endast fördelas i enlighet med de allmänna principer som stämman har beslutat (7 kap. 5 §). Fördelning sker i förhållande till enskilda rättighetshavare och innebär att ersättning betalas ut för att deras *verk eller skyddade prestationer* används. Att fördelningen är *individuell* innebär också att det måste finnas ett samband mellan den ersättning som fördelas och *användningen*.

Av 2 kap. 1 § LKFU följer att det inte är tillåtet med fördelningsprinciper som otillbörligt gynnar vissa rättighetshavare eller kategorier av rättighetshavare framför andra. Dessa grundläggande krav på saklighet och likvärdig behandling hindrar inte att det kan vara motiverat att bygga fördelningen på analogiunderlag eller schabloner, till exempel av kostnadsskäl eller när det inte går att få fram närmare information om den faktiska användningen.

En kollektiv förvaltningsorganisation ska hålla de allmänna fördelningsprinciperna tillgängliga på sin webbplats (10 kap. 5 § 6p LKFU).

Regelstruktur

Fördelningsreglerna är indelade i tre nivåer.

1. Fördelningsprinciper

Beslutas av stämman. Innehåller de övergripande reglerna för Bildupphovsrätts fördelning av inkasserade medel.

2. Tillämpningsregler för fördelning

Beslutas av styrelsen. Innehåller mer detaljerade regler för tillämpning av de allmänna fördelningsprinciperna, samt information om respektive fördelningsområde och regler för varje sådant område.

3. Fördelningsrutiner

Upprättas av kansliet under VD:s ansvar. Kan innehålla fastställda processer, rutinbeskrivningar och handböcker. Ska vara i linje med de allmänna fördelningsprinciperna och tillämpningsregler för fördelning och fungera som ett stöd för kansliet vid fördelning.

Övergripande om verk och ersättningsmottagare

Bildupphovsrätt fördelar ersättningar till upphovspersoner och rättighetshavare för deras upphovsrättsligt skyddade bildverk, såsom konstverk, brukskonst, fotografiskt verk och annat alster av bildkonst enligt § 1 lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, samt sådan bild som avses i 49a § samma lag.

Om en uphovsperson är avliden eller har överlåtit sina rättigheter betalas ersättningar till de som ärvt eller förvärvat rättigheterna.

Övergripande om fördelning

Bildupphovsrätt ska

- så långt det är möjligt fördela ersättningar individuellt
- så långt det är möjligt fördela ersättningar på ett sätt som återspeglar faktisk användning
- fördela ersättning på ett effektivt sätt, så att kostnaden för fördelningen inte blir orimligt hög i förhållande till den ersättning som ska fördelas
- betala ut ersättning så snart som det är möjligt och i vart fall senast nio månader från utgången av det räkenskapsår då intäkterna inkasserades såvida det inte finns godtagbara skäl till att det inte har kunnat ske.

Vidare ska Bildupphovsrätt vid fördelning alltid behandla medlemmar och icke-medlemmar lika, såvida inte objektiva godtagbara skäl föreligger.

Fördelningsområden

Bildupphovsrätt delar in fördelningen i olika områden, för att kunna åstadkomma fördelningar som når upp till ovanstående mål samt för att skapa en tydlighet och transparens för kunder, medlemmar, myndigheter och andra som vill få reda på hur fördelningen går till. Fördelningsområdena beslutas av styrelsen.

Varje fördelningsområde innehåller olika parametrar, som har betydelse för fördelningsresultatet. Fördelningsparametrarna kan vara motiverade av effektivitetsskäl eller för att ge ett rimligt resultat i förhållande till övergripande principer eller syften med fördelningen. De kan också vara kopplade till förhållanden vid licensieringen och inkasseringen av de fördelningsbara medlen.

Avdrag

Bildupphovsrätt fördelar medel som återstår efter det att avdrag för förvaltningskostnader och avdrag för att bekosta tjänster som tillhandahålls för sociala eller kulturella ändamål eller i utbildningssyfte (SKU-medel) har gjorts. Bildupphovsrätt gör avdragen för förvaltningskostnader i samband med utbetalning av medel.

Periodicitet

Bildupphovsrätts stämma beslutar om minimiintervall för när redovisning och utbetalning ska ske för respektive fördelningsområde. Styrelsen har möjlighet att besluta om att redovisning och utbetalning ska ske oftare än vad som anges i stämmans beslut.

Medel som ej kan fördelas

- Bildupphovsrätt ska aktivt vidta åtgärder för att inkasserade medel ska kunna tillskrivas ersättningsberättigade. Om uppgifter saknas för att tillskriva eller betala ut ersättning till mottagaren ska denne eftersökas enligt de regler som beslutas av styrelsen.
- Medel som ej kan tillskrivas, samt medel som har tillskrivits men inte är möjliga att betala ut, kan återföras till bildskaparna när minst tre år har gått från utgången av det år medlen inkasserades. Återföring kan ske genom ny fördelning av medlen eller genom att dessa används på annat sätt som gagnar de kategorier av bildskapare, för vilka de aktuella medlen inkasserades.
- De ersättningsberättigades fordran på Bildupphovsrätt preskriberas i enlighet med preskriptionslagen (1981:130) det vill säga tio år efter utgången av det år medlen inkasserades, om inte preskriptionen avbryts dessförinnan.
- Stämman beslutar i förekommande fall årligen om återföring och användning av preskriberade medel enligt ovan.

Förhållande till utländska organisationer

Vid fördelning och utbetalning har Bildupphovsrätt att förhålla sig till ömsesidighetsavtal med motsvarande organisationer i andra länder eller territorier. Dessa avtal får dock inte innehålla förpliktelser som direkt strider mot Bildupphovsrätts allmänna principer.

CISAC har regler om format och standarder vid utbetalningar mellan systerorganisationer och utbyte av information om fördelningar och utbetalningar, som Bildupphovsrätt måste följa i sin fördelningsprocess.

Giltighet

Dessa fördelningsprinciper beslutades av Bildupphovsrätts stämma 14 juni 2023 och ersätter alla tidigare stämmobeslut om fördelning.
